

ЛИЛЈАНА ПАНДЕВА

АЕРОДРОМ

Све је почело још првог дана у забавишту. Онда када је Лила први пут видела Милу помисливши да никада до сад није видела лепшу девојчицу. Ниједна девојчица коју је познавала до тада ни изблиза није личила на Милу. Она је била обучена у најлепшу хаљиницу коју је дотад видела, на коврџама своје бујне плаве косе имала је машиницу истог дезена као што је била и хаљиница, а лице јој је било округло, са спљоштеним носићем, са уснама дебљим него иначе и са крупним плавим очима, мало закошеним. Лакиране ципелице исте боје као и ранчић, а на зглобу леве ручице је имала исту наруквицу као и на зглобу леве ножице. Цела је била као лепршава лоптица, розе као шећерна вуна коју су јој увек куповали када је ишла у луна-парк. Није јој било јасно зашто нико није хтео да седне уз то розе лепо нешто, но то је њој олакшало да се приближи девојчици. Лила је села поред девојчице за коју ће касније сазнати да се зове Мила. Њено име је рекла једна од васпитачица. Док су се сви представљали сами, Милу је представила васпитачица. Девојчица је гледала у ланчић на својој нози и десном руком је вртела наруквицу на левој руци. Поглед јој је био уперен у под. Лила је била пресрећна што је села до те лепе и миле девојчице. Тога дана је почело њихово дружење. Нико није желео не само да седи до Миле, него нико није хтео ни да се игра са њом. Лила је пак била пресрећна што има другарицу која је не вуче за косу, што јој не крије играчке и што стално иде за њом, као да не може без ње. Није јој требало много да схвати да је код Миле лепо то што се разликује од друге деце. Нико није имао очи сличне њеним, нико није имао тако дебеле ручице и ножице, нико није имао тако округло лилице, косе окице и нико није говорио тако споро као Мила. Као да јој је требало време да нађе праву реч.

Али нико није памтио тако као Мила. Кад би учили песмицу, Мила би је прва научила напамет, кад би учили бројке Мила би само прешла погледом преко куглица своје наруквице и почела би да броји, не узимајући ваздух, и бројала би напред и назад без грешке. Несвакодневна девојчица била је и необична. Мили је пак Лила била веза са другим светом, тим у коме живи, са светом који је другачији од Милиног. Страх њених родитеља да се неће снаћи у свету био је непотребан, али они нису знали да је Лила у том свету, чиста супротност Мили. Висока, мршава за свој узраст, увек је била спремна за одбрану, што је било нормално зато што је имала два брата близанца који су били две године старији од ње и који су јој загорчавали живот, и да не би било сталног плакања у кући, морала је да научи како да се брани од будалаштина које су јој правили, не само један него обојица. Са Милом је њен заштитнички став дошао до изражаја. Ако су је првих дана друга деца гледала попреко или ако би јој неко узео играчку, или нису хтели да узму играчку коју је пре тога својој ручицом узимала Мила, јер је пре тога несвесно избрисала своју балу на уснама, Лила би се испрсила пред тим дететом, заузела би неки ан гард став и колико год да је изгледало страшно замолила би га да се извини Мили. Мила је добила заштитника, Лила је добила улогу већу од себе – да штити.

Када су пошле у школу, Лила је сазнала да Мила има неку болест што није болест него неки синдром што су га њих две звале аеродром, зато што кад се Мила родила и кад је њена мајка сазнала да бебица коју очекује није то што очекује, уместо да почне да плаче, знајући да то не може никуд да је одведе, рекла је себи да је то исто као да је уплатила лет за Рим, а авион је слетео у Мадрид, на погрешан аеродром, али Мадрид није мање леп од Рима. Само што је захтевао ново истраживање и што је у свакој улици откривала ствари за које није била припремљена. Лили се много допала ова прича и зато су њих две знале да Мила има Даунов аеродром. Свакодневно су измишљале по једну нову аеродромску причу, у којој је њихов другар Даун имао сусрете са најразличитијим путницима из целог света. Било им је јако занимљиво. Тако су и училе. Наиме, све су радиле заједно, а Лила је, не знајући, била ментор у неком новом пројекту који се зове инклузивно образовање.

И у средњој школи су биле заједно. Мили су ишле бројке, Лили речи. У шали је знала да каже компатибилно, а не инклузивно образовање.

Ова њихова повезаност прво је почела да смета Лилиним родитељима. Забринули су се што им ћерка нема друго друштво,

што уопште не излази увече. А није излазила зато што када је први пут отишла у диско са Милом, једва су извукле живу главу, а Мила од онда није желела више да слуша музику. Колико је Лила све чинила и помагала Мили да се уклопи у свакодневицу, толико се сама, противно својим родитељима, отуђила од свакодневице. Зато су почели да јој забрањују дружење са Милом. Убрзо су одустали од те идеје, схвативши да су своје дете учили, пре свега, хуманости и да би забраном дружења са Милом ишли против самих себе.

Затим се десио Милин пубертет. Доста касније у односу на Лилин. Мила се ужасавала над променама свога тела. Иако је претходно завидела Лили што је почињала да личи на девојку, умало није умрла када је први пут добила циклус. Но ту је била Лила да је подучи свему. Са уласком у пубертет код Миле су почела да се развијају и друга осећања, за њу дотад непозната. Почела је другачије да гледа Лилу. Желела је да је помилује по коси, желела је да је држи за руку и имала је неку ненормалну жељу да је пољуби у уста. Из филмова је сазнала да се само заљубљени љубе у уста, и зато је једном, сасвим срамежљиво, упитала Лилу шта значи да си заљубљен. Лила први пут није знала шта да одговори Мили. Она је тек пробала први пољубац са младићем из другог одељења мислећи да је заљубљена у њега. Но будући да није ни полетела, нити је осетила треперење лептирића у стомаку, нити јој се подигла лева нога, схватила је да јој је он био само интересантан. Али како Мили да објасни шта је љубав. Мила је први пут остала без одговора, што ју је учинило још љубопитљивијом. Ово Милино питање натерало је Лилу на преиспитивање. Или тачније, отворило јој је очи. Лила је већ осетила лептириће у стомаку. Осећала их је већ неко време кад би видеала Милу. Лила би увек полетела чим би чула Милин глас. Недостајао јој је само пољубац да види да ли ће јој се померити лева нога. Али то никако није смело да се деси. Сви новитет су код Миле изазивали раздражљивост, узнемиреност, понекад и депресију. Лила никако није желела то да приреди Мили, иако је стопостотно знала да је заљубљена у Милу. Мила, међутим, не знајући како да јој покаже сад већ другачију љубав, почела је да се затвара у себе. Све је мање говорила, спуштала је поглед када би угледала Лилу, руке су јој се знојиле, срце је хтело да јој излети из груди, глас јој је треперио. Све док је једног дана Лила није нашла да стоји на столици исред прозора у својој соби. Лила је помислила на најгоре, иако је знала да Милина висина није довољна да може да гледа кроз прозор и да се увек пење на столицу када Лила долази, да би могла да је види како улази у њихову зграду и да би јој широм отворила врата. Данас јој је врата отворила Милина мајка, а Мила, тако издигнута на столици, окренута према Лили,

сачекала је тренутак који је дуго сањала. Много, очајнички је желела да пољуби Лилу у уста. Храброст је већ имала за то, но колико је Мила остала ниска, толико је Лила постала висока. Сад су биле на истој висини. И кад јој се Лила приближила, више из страха да Мила не направи неку глупост, Мила је једноставно спустила своје усне на Лилине усне. Разлетели су се лептирићи, подигле су се две леве ноге, полетеле су две душе. Откриле су шта је љубав.

Доста успешно су криле своју заљубљеност. Мила није знала зашто, али Лила се плашила реакције и својих и Милиних родитеља, али и околине. То је била њихова тајна, коју су разоткривале увек када би полетеле са свог Дауновог аеродрома, а још више када би слетале на њега задовољне открићима приликом истраживања својих тела.

Откад је Мила открила име љубави, постала је други човек. Да није било њеног спољашњег изгледа, нико не би рекао да ова девојка није као и све друге. Међутим, она се сад први пут осећала као и све друге. Иако се Лила целог свог живота трудила да се осећа као и сви други. И њени родитељи су је третирали као једнаку са њима, што је највероватније дало и више од очекиваних резултата у њеној инклузији у друштво. Уопште није волела ову дефиницију, али кад год би се десило нешто ново, наилазила је на њу. Сада је знала да се уклопила у друштво. Карика која је недостајала звала се љубав.

Мила појма није имала да велике љубави, а сматрала је да је њихова баш таква, нису увек и срећне. Њихови родитељи су били шокирани када су сазнали. И једни и други су затворили ћерке у куће. У воду је пало и домаће васпитање и учење хуманости и једнакости, и поштовање разлика. Ништа од тога није више било важно. Важно је било да раздвоје Милу и Лилу пре него што свет сазна. Није било важно то што је Мила почела да личи на све оне са Дауновим синдромом, неважно је било и то што је Лила пала у депресију. Одузели су им телефоне, искључили су их са свих друштвених мрежа, затворили су их у неинклузивност.

Са Лилом су радили психијатри, са Милом су почели испочетка логопеди, физикални терапеути, па и психијатри. Али нико од њих није имао диплому која се зове љубав.

Током времена обе су се вратиле у нормалу.

Лила је уписала дефектологију на Филозофском. Знала је шта жели да ради. А Мила је успела да заврши све фазе обуке за контролора лета, захваљујући својој меморији са бројкама, због које је затворених очију знала све трајекторије свих авиона на екрану. На велико чуђење целог света постала је први контролор лета са Дауновим синдромом, коме није био потребан пратилац у послу. Требала јој је само Лила.

И Лили је требала само Мила. Зато је без размишљања такође прошла све фазе обуке за стјуардесе. Паралелно је студирала и летела. Свакодневно је полетала и слетала на Даунов аеродром, на ком ју је са широким осмехом чекала Мила.

МРВА ХЛЕБА

Седим на клупи пред платоом опере. Иза мене је Вардар. Ко ме ли је паметном пало на памет да стави клупе са наслоном окренутим ка Вардару? Онај ко седи на њима уперити свој поглед у бетон опере. А и према Вардару да сам окренут, опет ћу гледати у зграде, но у размацама између њих може да ми подуне неко повардарче. Сад ми је добро дошло. Иако је септембар, сунце јако пече. А у овом бетонском парку ниједно дрвце. Клупе и канделабри од кованог гвожђа. Лепи за око. Клупе су неудобне. Лети те пеку, зими те леде. Али су издржљиве. Подижем поглед ка канделабру. Сваки има по четири светилке опточене украсима од кованог гвожђа. Не знам какви су увече. Никад нисам седео ту увече.

Жмурим на једно око и замишљам какав ли одсјај дају када су упаљене. Мора да светлост пролази кроз украсе од гвожђа и прави интересантне шаре. Можда и не би било лоше да дођем неко вече. Да попуним дан. Да активирам мозак да нешто ради. Већ је закржљао. Новине не читам, телевизију не гледам, са људима не комуницирам. Понекад проговорим са неким псом луталицом, питам понеког пролазника колико је сати, иако увек знам колико је, неко одговори, неко не, што и није толико важно, важно је да отворим уста – и тако сваки дан. Променићу шему кад зазими. Можда и не. Не знам да ли ћу моћи сваки дан да идем од Ђорџе Петрова до Геријатрије.

Тамо сам сместио мајку пре неколико месеци. Нисам могао више да бринем о њој. Откад она више не може сама да брине о себи.

Давно је престала да кува, да чисти, да пере. Ја сам преузео све ове обавезе. Никада ништа од тога нисам радио. Цео живот сам живео са мајком. И од мајке. До моје двадесете нисам ни имао потребе да радим. Живот ме је мазио. Или мој отац није обраћао пажњу. Долазио је кући после коцкања, извадио би новац од коцкања, преспавао би дан и поново на коцкање. И тако све до дана када нам је рекао да треба да се иселимо за месец дана, да је дао кућу под хипотеку. Сад имам двадесет година више. Не радим.

Живим у нечему што би требало да личи на сопче, на некадашњој фарми свиња. Немам струју. Воду вадим пумпом. Откако сам сместио мајку у дом, морао сам да напустим стан – плаћали смо га њеном пензијом.

Сад пензијом плаћам дом. Мени не остаје ни динар. Зато и идем сваки дан у дом. Да нахраним мајку. За ручак.

Крећем пре изласка сунца, одмарам се на једној клупи на платоу код опере, то ми је тачно пола пута од моје свакодневне маршруте, и тачно за ручак сам у дому.

У почетку ме нису пуштали унутра док се не заврши ручак. Али за неколико дана су увидели да се моја мајка слабо храни сама, па су ми дозволили да је храним бар за ручак. Да има бар један оброк како треба. Међутим, ја сам за само неколико дана схватио да моја мајка није толико сенилна. То што је тражила да је храним је у ствари да би она нахранила мене. Првих дана, чим бих приближио кашику њеним устима, затварала их је и вртела главом. Убеђивао сам је да је јело укусно. Трећи дан ми је рекла, ако је толико укусно, прво ја да пробам. Пробао сам. Помије. Помислио сам, ако већ морам да живим на фарми свиња, не морам и помије да једем. – Једи, једи – каже ми она. И узимам и другу кашику. И трећу. Појео сам све. Ушла је неговатељица. Задовољна је што је чинија празна. Честита ми на упорности и каже да би било добро да долазим сваки дан у време ручка и да је храним. И ево, већ неколико месеци радим то. Идем у старачки дом да ме храни мајка. Један оброк дневно, и то топао. Истренирао сам свој стомак да не тражи више. Имам супу, јело с месом, и десерт. Плус два парчета хлеба. Мало ми је два парчета хлеба. Годинама смо мајка и ја јели много хлеба. Засићује. Но и два парчета су боља од ниједног. И док протежем ноге да наставим други део пута до свог obroка, одједном пред моје ноге, ударивши ме претходно по носу, одозго, буквално с неба, пада мрва хлеба. Између мојих ногу на бетонском плочнику лежи мрвица хлеба, ни велика, ни мала. Сагињем се мало да се уверим да ли је заиста мрва хлеба. Јесте. Исправих се уперивши поглед ка небу, тражећи одговор откуд ова мрва хлеба. Нисам желео ни да помислим да ми се Господ смиловао и бацио ми мрву хлеба. Колики год да сам верник, у такво нешто не верујем. Но мрва је заиста била мрва хлеба. Нагињем се поново и узимам мрву хлеба. Гледам је. Говорим себи да што је дуже гледам, имаћу мању жељу да је ставим у уста. Нисам издржао, ставио сам је у уста. Зажмурио сам. Запушио сам нос. И прогутао сам је.

Неколико дана потом чекао сам да падне мрва хлеба. Навабио сам стомак. Почињао би да ме копа чим седнем на клупу. Једва сам издржавао, чак сам задњих петсто метара до дома трчао, само да што пре нешто ставим у уста. И петог дана, недеља, божји дан, поново, ниоткуда пала ми је мрва хлеба.

Овог пута у руку. За сваки случај држао сам дланове отворене и окренуте ка небу. Без размишљања сам је прогутао. Одакле

ли падају ове мрве хлеба? Небо је чисто. Чак без иједног облачка. Изнад мене ништа. Осим изнад клупе с леве стране један канделабар. Са четири сијалице оковане украсима од гвожђа. И у једној од тих кованица – спазио сам птицу. Исте боје као и ковано гвожђе. Толико мала као да је део канделабра. Ја знам да птице свијају гнезда у крошњама дрвећа, испод кровова, али за птицу на канделабру нисам чуо. Ех, толико сам желео тог тренутка да имам крила и да следим врапче! Можда ће ми врапче помоћи да преживим зиму. Зато што, без сумње, оно испушта мрву хлеба испред мене. И несумњиво, то је једно те исто врапче. Одлучио сам да сутра мало изменим своју маршруту. Можда ћу открити пут, односно лет мрве хлеба. Била ми је потребна цела једна недеља. Знао сам само једно, да у исто време морам да будем на клупи ако желим мрву хлеба. У промени моје свакодневне путање, строго водећи рачуна о времену, на једном од мостова Вардара, оних нових, са скулптурама чудне величине, једна госпођа је сваки дан мрвила хлеб испод једне скулптуре. Око ње се скупљају голубови, врапци, ласте. Засите се, највероватније једном мрвом хлеба, и одлете. Затим слећу друге птице. И оне, као и ја, онако скромно, стављају у кљун по једну мрву хлеба и одлећу. И све тако док не нестане и последња мрва хлеба. Закључио сам да је моје врапче лакомо. Или лукаво. Враћа се други пут са другим јатом. Али стомак не може да прими другу, трећу или ко зна коју мрву хлеба. Али оно жели да је има у кљуну. Све док не слети на канделабар. Тамо протреса кљунић и мрва хлеба му испада. Тачно на мој длан. Извештио сам се да не падне на земљу. Иако је оно узима са земље. Не морам и ја да је узимам са земље.

Тако сам обезбедио ужину пре главног obroка код мајке. Знам да ме она не може нахранити, али ми храни душицу.

АСПИРАТОР

Оно што је највише плашило Ивана, а притом је био убеђен да се никад неће десити, десило се. Пандемија.

Иван је најопрезнији човек на свету. Из страха. Плашио се свега. Плашио се да ће се задавити док једе. Зато је јео искључиво пасирану храну. Плашио се да ће пасти с бицикла. Никад није научио да вози бицикл. Плашио се да ће се удавити и у плитком. Не само што никад није научио да плива већ ни на плажу није ишао откад су његови престали да га воде на одмор. Плашио се да ће га ударити струја ако промени најобичнију сијалицу. Плаћао

је једном чашом или целом флашом комшију кад би му се десила нека електрична хаварија кући. Плашио се поплаве. Никад није шетао кејом, иако сироти Вардар није имао воде ни за лек, а кући је испод сваког вентила имао лаворчић одређене величине, као прву одбрану од евентуалног процуривања. Плашио се грома. Зато је био најревноснији гледалац метеоролошке прогнозе. Гледао је прогнозу на свим телевизијама, слушао је на свим радио станицама, али му није било довољно. Из тих разлога, у дневној соби на један зид је поставио такорећи идентичну електронску таблу као у центру за управљање кризним ситуацијама ЕУ, на којој је у сваком моменту могао да види све временске прилике и неприлике у свету. Мало је закаснио, иначе би сад уписао метеорологију. Између осталог, морало би да се студира у иностранству. Свакако је имао страх од путовања. У његовим мислима су се рушили сви авиони, тонули су сви бродови, свашта нешто се дешавало аутобусима. Није мислио само о аутомобилима, зато што је нормално да човек који не зна да вози бицикл никако не би возио ауто. Плашио се болести. Једном месечно је проверавао крвну слику. Најревносније је вршио све превентивне прегледе. Максимално је слушао лекаре. Пио је све витамине и минерале, наравно проверене. Од онога што је било потребно за здрав и дуг живот није радио само једну ствар – није био физички активан. Из куће је излазио само по потреби, у кући се бојао да вежба било шта из страха да не падне, да се не повреди, да не сломи неку кост. Убеђивао је себе да све остало што ради за своје здравље може да надомести његову физичку неактивност. Плашио се затвореног простора, то јест људи у затвореном простору. Зато и није одлазио на посао. Анксиозност и неколико боравака у психијатријској болници, од којих је сваки могао да се заврши фатално по његов живот, били су довољни да га прогласе неспособним за посао. Кућу је претворио у стерилан простор, савремено опремљен за један леп, удобан живот. Захваљујући савременим технологијама, са својима је разговарао путем скајпа сваки дан, чуо се и са неколико својих пријатеља, са онима који су разумевали његове страхове, гледао је филмове, читао књиге на таблету. Тако је одбацио бар један свој страх, страх од алергије на књиге. Алергије на полен је елиминисао најсавременијим филтером за ваздух. У пролеће га је чак износио на терасу, јер се плашио да од мириса липе која се налазила испред његове зграде не добије алергију. На тераси је поставио оне апаратчиће који су испуштали звуке који су нечујни за људско уво, али су толико гласни за птице да годинама ниједна птица није прелетела преко његове терасе, а камоли застала на њој. Плашио се и пожара. Постојао је план евакуације на улазу зграде за случај пожара. Али схватио је

да то није од неке помоћи. Зато, осим што је у свакој соби имао противпожарни апарат, не само само што је наручио него је и научио како да инсталира тобоган од свог петог спрата до травњака испред зграде којим би се спустио приликом евентуалног пожара. Од одеће је куповао само стопроцентно памучну. Од хигијенских средстава куповао је само оно што је на биљној бази. Била су мало скупља, али је он заиста осећао разлику.

Тако су његови страхови постали његов стил живота. Стил који се, такође, сваким даном богатио неким новим страхом, неким већим, неким мањим. Али је за сваки налазио превентивно решење. Тако је попуњавао и време, и увек је имао нову тему за разговор са својим пријатељима или за разговор са својим родитељима, поготову са мајком. У суштини сви страхови су му и дошли од мајке. Родила га је у својим поодмаклим годинама и није дозвољавала да му се деси ништа непријатно и непредвиђено. Као беба није плакао, одмах би га узимала у руке, није прележао ниједну дечју болест, чувала га је као под стакленим звоном, ниједном није био на екскурзији, студирао је на приватном факултету јер није било потребно да физички присуствује предавањима. Из тих разлога је с мајком имао одличну комуникацију. Она га је потпуно разумела и подржавала га у превенцији његових страхова. Мајка је била једина личност која је могла, осим суседа самопроглашеног електричара за чашу ракије, из нужде, зар не, да му уђе у кућу, и то уз поштовање свих правила, од изувања обуће испред врата до облачења пењоара у коме може да седне на фотељу. Долазила је једном недељно да му скува нешто за јело јер он није кувао. Сарме на пример. Том приликом би погледали преживљавање неке животињице на Нешнал циографик и осим тога што су га оплакивали док се борило да преживи, честитали би му на издржљивости. Сажалење им је, такође, заједничка особина. Сажалевали су цео свет за све и свашта. Врапчиће што немају шта да једу зими. Притом су жалили и због тога што су они допринели томе, јер су нашли начин да их отерају са своје терасе. Жалили су суседа што много пије. Притом су жалили што и они томе доприносе својим плаћањем његових услуга ракијом. Жалили су неуспех најновијег филма свог омиљеног режисера. Притом су жалили што су морали да се сагласе са филмском критиком. Жалили су и Била Гејтса што нема више на шта да троши паре па измишља којекакве глупости. Притом су жалили и што му не верују.

Када се десило оно чега се Иван највише плашио, почели су да му верују. Десила се пандемија. Свакако да Иван није био неприпремљен за њу. Он је ревносно и с великом пажњом пратио све оно што се дешавало у Кини. Имао је у резерви маске за целу годину,

рукавице такође, код њега није било кризе и несташнице тоалет-папира, нити свежег квасца, иако он није месио хлеб, али да би био за све припремљен и то је набавио, а о седамдесетпетопроцентном алкохолу нећемо ни да говоримо. У удобности своје фотеље, у једној изванредно стерилној атмосфери, био је убеђен да вирус не може никако да уђе у његов дом. Међутим, ве-це шоља му је задавала мало бриге. Једно истраживање у Хонг Конгу пре десет година, када се појавио један од првих сарс вируса, показало је да се вирус пренео преко канализације. Када је први талас вируса проглашен побеђеним, Иван се, за разлику од других, припремао за други. Није имао богзна шта да се спрема, осим што је купио једну од оних хемијских капмерских ве-це шоља. Тако је превенирао улаз вируса преко ве-це шоље. Разуме се да је морао да је отвори да избаци садржај, али са свим предузетим мерама – рукавицама, маском, скафандером за једнократну употребу и алкохолом у огромним количинама, није било шансе да у његовом купатилу нешто преживи. За трећи талас, који као да се угнездио у његовом улазу, спустио је све ролетне, залепио је све прозоре изолир траком, закључао се изнутра и чак је на кључаоницу улазних врата залепио неку металну капицу као препреку за свашта нешто невидљиво што би могло да уђе у његов стан. Сад је могао да одахне. Да се опусти. Уистину није видео зрачак светлости месецима, но ту је било вештачко светло. Он није цвеће па да не може да порасте! У суштини, он ништа драстично није променио у свом начину живљења. Није му сметао ни карантин, ни полицијски час, ни дистанца, маска. Он је све то практиковао већ читаву деценију. Зато је сад, иако не много спокојно, јер није од камена, али не ни много анксиозно, живео у данима короне. Чак и кад је први пут кинуо, није се много узнемирио. Жив човек, зар не? Шта је једно кијање?! Кад му се нос запушио, приписао је то томе што је синоћ заспао са мокром косом. Не зна како му се то десило. Никада у животу није легао са мокром косом. Али га је синоћ савладала нека малаксалост. Свакако није вирус. Нема одакле. Сутрадан га је мало заболела глава. Свакако су га ухватили синуси због мокре косе. После два дана је решио да измери температуру. Није веровао дигиталном топломеру, па је измерио оним са живом. Он је показао две црте вишу температуру од дигиталног. Није смео да чека да изгуби мирис и укус. Одах се јавио надлежној служби. Њима је само он фалио. Данима су се молили да Ивана не закачи вирус. Нису били припремљени да се у овој ситуацији носе са његовим страховима. Према симптомима Иван је био позитиван. Позвао је лабораторијску екипу, обукао је скафандер за једнократну употребу и у улазу су му узели брисеве. Брзопотезно је затворио уста, одмах је ставио

другу маску и отишао директно под туш. Затим је отишао у кухињу да направи себи пилећу супу. Из искуства је знао да је Кинези не препоручују бадава. Овога пута намерно није укључио аспиратор. Желео је да осети мирис онога што је спремао, не би ли тако доказао да није позитиван, што је у суштини тачно, све док не стигну резултати. Али пре него што је осетио мирис пилетине, осетио је мирис дима цигарета. Прво је помислио на пожар, али је после неколико њушкања успео да докучи шта мирише – схватио је да сусед опет пуши испод аспиратора. Како може да пуши када откида од кашља откад је ковид позитиван, питао се. И онда му је постало јасно да не мора да чека резултате. Позитиван је. Сад зна и одакле му је дошао вирус у стан. Из јединог отвора који није затворио у стану – аспиратора. Он са својом педантеријом није могао да дозволи да му у кући мирише на разна кувана јела, нарочито не сада када се комплетно забарикадирао од спољашњег утицаја. Уистину, ниједног тренутка није помислио да га затвори. Његов превид. Али аспиратор је био део њега самог. Никад га се не би одрекао. То су плућа његовог дома. А од овог вируса прво страдају плућа. Како, како је то сметнуо с ума? Касно је било да се пита. Целе године је био корак испред вируса. Једна мала грешка, за коју није прочитао ни у једној стручној публикацији за ковид, нити у коментарима на социјалним мрежама, може живот да значи.

Иван је био многосвесна личност. И одговорна. Зато је предузео све мере да друге суседе не зарази преко аспиратора. Без размишљања се попео на столицу и затворио аспиратор. Шта све није гурнуо унутра. Разуме се, ништа од материјала који су запаљиви. Још једном је прочитао упутство за употребу кисеоника из кисеоничке боце, и мада није било потребе, знао га је напамет. Проверио је исправност свих шест боца. Отворио је све прозоре. И дозволио је да му светлост уђе у стан. Ако може вирус, може и она. Отворио је флашу вина, коју је чувао за специјалну прилику, у мислима их је имао много, сео је у фотељу, загледао се у тек процветалу липу испред своје зграде и наздравио је животу. Наздрављао му је неколико дана, све док га нису нашли без свести, што од превише алкохола, што од прениске сатурације. Био је окружен са шест боца пуних кисеоника. На свакој је била црним маркером написана по једна реч. Спојене у реченицу гласиле су: Пљујем ја на овакав живот неживот!

Али за то није било више времена. И у пљувачки је живео тај пусти!

Живот!

Превела с македонског
Марица Гроздановић Милошевић